

OPINIE

Nieuws uit het Parlement der Dingen en Dieren

DOOR MARJOLEIN DEGENAAR

Docente Marjolein Degenaar liet zich inspireren door Charles Darwins beroemde boek over wormen en vertolkt de stem van de aardworm.

De verleidelijke Cleopatra gaf hoog van mijn voorouders op en propageerde onze familie in de landbouw. Eeuwen later raakte niemand minder dan Charles Darwin door ons gebiologeerd tijdens een logeerpartij bij zijn oom Josiah Wedgwood, ja waarde borden en schalen, die van het aardewerk en porselein. Deze liet hem zien dat de ongebluste kalk en as die hij ooit ergens had uitgestrooid geheel bedekt was geraakt... door ons toedoen. Het zette Charles ertoe aan met ons te experimenteren. Hij onderzocht of we op kaars- of lamplicht reageerden, op een roodgloeiende kachelpook, een metalen fluitje, de fagot van zijn zoon, geschreeuw

en gebeuk op de piano. Wel op licht en trillingen, concludeerde Philos alias Stultis the Fool, niet op geluid. Hij prees onze intelligentie omdat we (al dan niet in driehoekige stukjes geknipte) bladeren met de punt naar beneden de grond introkken.

JEUGDLIEFDE

Charles liet zich een tijdlang door collega's verleiden zich met 'sexyer' organismen bezig te houden, maar aan het eind van zijn leven keerde hij terug naar zijn jeugdliefde – wij wormen dus – en schreef hij een fascinerend boek over ons: *The Formation of Vegetable Mould through the Action of Worms, with Observations of their Habits** (1881) – fijn trouwens dat u vanuit The British Library helemaal hiernaartoe gekomen bent – een kassucces. Het verkocht in het eerste jaar beter dan *On the Origin of Species*. U zult begrijpen dat we apetrots waren, als ik het zo mag formuleren, Bokito, vooral omdat hij ons van grote betekenis achtte voor de geschiedenis van de aarde. Tja, wij zijn buitengewoon nuttig doordat we met ons graaf-, ploeg- en composteerwerk de bodem verbeteren, zodat u, hier aanwezige planten, kunt floreren.

We zouden engerds zijn, een plaag, nachtmerries veroorzaken

Daarnaast offerden wij ons op voor velen van u – mol, schallebijter, duizendpoot, egel, das en spitsmuis, die ons als voedzaam hapje beschouwt – soms misleid door trappelende voetjes, van u bijvoorbeeld, merel, naar ik begrepen heb wonderschoon zingend, en we ons omhoog worstelden in de verwachting verkwikt te worden door regendropjes, maar bruut uit de bodem werden getrokken en als lekkernij aan piepende jongen werden voorgeschoteld. Ik neem het u niet kwalijk; het schijnt in uw aard ingebakken te zijn.

Nee, waarom ik hier lig te kronkelen is dat we ondanks ons aantoonbaar nut nog steeds door gepeupel geminacht, miskend, beschimpt, gemarteld en bedreigd worden. We zouden engerds zijn, een plaag, nachtmerries veroorzaken, straffeloos in tweeën gekleefd kunnen worden en abnormaal zijn omdat we als hermafrodieten urenlang in standje 69 paren – toevallig hebben wij tien harten!

Wat ik echter bovenal betreur, edelachtbaren, is dat we nog steeds valselijk beschuldigd worden lijken op te vreten. De waarheid is dat we ons beperken tot plantaardig materiaal, schrik niet, lieve theeroosjes, heggeranken en meidoornstruiken, we eten slechts dode blaadjes. En u, dieren, waaronder mensen, u peuzelen we niet op.

U hoeft ons niet heilig te verklaren, zoals Cleopatra deed, of uw burgers met de doodstraf te bedreigen als ze ons zouden uitvoeren, wat in het Oude Egypte gebeurde, want dat soort zaken verafschuwen we, maar een beetje meer respect zouden we op prijs stellen. ■

Marjolein Degenaar is docente biologie, filosofie en onderzoeksvaardigheden aan het Erasmiaans Gymnasium te Rotterdam en is gepromoveerd in de wijsbegeerte.

* Onlangs in het Nederlands vertaald en uitgegeven door Toon van der Ouderaa: *Humusvorming door wormen, met observaties over hun levenswijze*. Zie ook de recensie van dit boek in *Bionieuws* van 30 november 2019.

